

[Johan Poulsen.]

det naturligvis for bygdernes og de mindre bopladsers vedkommende. Den erhvervs-mæssige udvikling under krigen og de nærmest følgende efterkrigsår betød kredit-økonomiens gennembrud på Færøerne. Lånemulighederne indskrænkede sig således endnu i 1930'erne hovedsagelig til kortfristede bank- eller sparekasselån og private lån. I 1937 oprettedes Færøernes Jordfond, der med økonomisk støtte fra stat og lagting yder lån og tilskud til oprettelse af mindre jordbrug for således at afhjælpe det mest presserende lånebehov på dette begrænsede område.

Boligbyggeriet har også i høj grad været hemmet af kreditforholdene. Det kan således anføres, at Færø Amt Sparekasse en overgang, 1951—53, under likviditetskrisen, da erhvervskrisen kulminerede med Sjøvinnubankens vanskeligheder, som maksimumslån til opførelse af nye beboelseshuse kun ydede 10 000 kr. Det resterende beløb, antagelig 30 000 kr. og i mange tilfælde betydeligt mere, skulle vedkommende selv præstere. Da det her i de allerfleste tilfælde drejede sig om fiskere og andre med små indtægter, vil man forstå, at boligbyggeriet nødvendigvis måtte stagnere.

Kommunerne har også arbejdet under vanskelige forhold. Der kan nævnes eksempler på, at ellers solidt og godt styrede kommuner har været ude for alvorlige finansieringsvanskeligheder på grund af mangelfulde kreditmuligheder, men det afgjort største finansieringsbehov foreligger indenfor fiskeriet.

Oprindelig var det tanken, at det påtænkte realkreditinstitut skulle have tre afdelinger: en for boligbyggeri, en for offentlige lån og en skibshypotekafdeling. Men udvalget blev hurtig klar over, at lånebehovet for de nævnte afdelinger var så omfattende og mulighederne for at tilvejebringe de nødvendige lånemidler så begrænsede, at det var bydende nødvendigt at samle sig om en enkelt af disse opgaver, og her frembød skibshypotekafdelingen sig som den afgjort mest påkrævede; dermed er ikke sagt, at de andre to nævnte områder ikke er vigtige, det er de i høj grad, men i den givne situation var der intet valg.

Realkreditinstitutets opgave i første omgang skulle derfor være at afhjælpe

lånebehovet indenfor dette bestemte område. Til belysning af den nuværende situation kan jeg nævne, at ca. en trediedel af vor fiskerflåde gik tabt under sidste verdenskrig på sin farlige sejlads over havet til og fra England, én sejlads, der uden afbrydelse blev opretholdt, så længe krigen varede. Foruden den materielle skade medførte den også smertelige tab af menneskeliv. Ved krigens slutning var vor fiskerflåde således reduceret føleligt. Vi var ude af stand til at skaffe fartøjer til vort ledige mandskab; som følge heraf var en betydelig arbejdsløshed ved at gøre sig gældende blandt vore fiskere. Vore bestræbelser i de første efterkrigsår måtte derfor i første række gå ud på at erstatte tabte skibe med andre og om muligt at udbygge vor fiskerflåde yderligere. Det var ikke let. Nybygninger var næsten ikke til at opdrive på grund af den almindelige mangel på materialer, desuden var priserne på disse så tårnhøje, at det selv med datidens høje fiskepriser var meget vanskeligt at få driften til at svare sig.

Jeg kan i denne forbindelse nævne, at der under krigen herved fra blev taget et prisværdigt initiativ ved dannelsen af A/S Færøske Fiskerskibe, der lod bygge et antal kuttere i størrelserne 30 og 80 BRT, men det har desværre også for disses vedkommende vist sig yderst vanskeligt at få driften til at svare sig, dels fordi de var altfor dyre at anskaffe, dels — og det gælder særlig 30-tonnerne — fordi størrelsen ikke var passende.

Til trods for at der i perioden 1945—53 er investeret ca. 45 mill. kr. i fiskerfartøjer, eller rettere netop fordi der i nævnte periode er investeret så mange penge, i de fleste tilfælde i gamle og uegnede fartøjer, er spørgsmålet om fornyelsen af den færøske fiskerflåde mere aktuelt i dag end nogensinde før.

Det er intet mindre end en tragedie, det, vi for tiden oplever på Færøerne. I hundredvis søger unge færing, i mange tilfælde eliten af vore fiskere, beskæftigelse ombord på islandske, norske og engelske fiskerfartøjer. De er stærkt efterspurgt, da det er en kendsgerning, at ingen af de nævnte nationer, når talen er om saltfisk, frembringer et produkt, der med hensyn til kvalitet kan måle sig med det færøske. Hvor uheldigt det end kan være rent arbejds- og produk-